

TREFFER

1. Introductie

Het jaarthema *Kostbaar* kan niet zonder nadenken over de schepping. De Heere heeft de aarde goed geschapen. Zijn hele schepping is kostbaar: alle landschappen, alle planten, alle dieren, maar ook alle mensen. Het is dan ook een Bijbelse opdracht om de schepping zorgvuldig te bouwen en te bewaren. Het is een opdracht die de Heere aan mensen gegeven heeft. Daarom is het ook goed om na te denken hoe dat kan, zonder te vervallen in een dwangmatige en milieu-activistische houding. Uiteindelijk moet het ons gaan om de gehoorzaamheid aan de Heere en het leven in de verwachting van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

1.1 - Jaarthema

Andere onderwerpen binnen het jaarthema:

- Gods Woord
- Rouw en verdriet
- #Geloofwaardig (actietreffer - extra)
- Heilige Doop
- **Duurzaamheid**
- Grote genade

1.2 - Doelen:

1. Jongeren leren wat duurzaamheid is.
2. Jongeren leren waarom duurzaam leven nodig is.
3. Jongeren leren aan de hand van de gelijkenis uit Lukas 16:1-8 wat goed rentmeesterschap is.
4. Jongeren leren dat duurzaamheid geen doel op zich moet zijn

1.3 - Aansluiting op leefwereld:

Jongeren zien de natuur, de schepping. Ze weten dat de wereld om hen heen is geschapen door God. We belijden in de twaalf artikelen dat Hij de Schepper is van de hemel en de aarde. Daarom zou verwondering over deze schepping ons passen. Toch is het is de vraag of jongeren (en volwassenen) beseffen dat het gaat om Gods schepping.

In het nieuws gaat het vaak over de opwarming van de aarde. Het klimaat verandert. Verschillende dieren zijn met uitsterven bedreigd. Ook al lijken al onze (kleine) inspanningen geen zoden aan de dijk te zetten, toch moeten we beseffen dat wij een verantwoordelijkheid hebben. Dit betekent ook dat we jongeren het besef moeten

bijbrengen dat wij niet het recht hebben om Gods schepping te vernietigen, maar dat we er alles aan moeten doen om de schepping te beschermen en te verzorgen.

2. Inhoud

Een avond kan je op veel verschillende manier indelen. Om een goede lijn in het programma te hebben, wordt een aantal opties uitgewerkt. Ook wordt er nog achtergrondinformatie over het thema gegeven (rondom de leerdoelen), die gebruikt kan worden in de inleiding.

2.1 Uitwerking doelen

Leerdoel 1: Jongeren leren wat duurzaamheid is

- **Duurzaam:** iets gaat lang mee en belast daardoor de schepping (het milieu) minder. Hierdoor blijven dingen ook voor toekomstige generaties beschikbaar.
- **Rentmeesterschap:** een rentmeester was vroeger de beheerder van het bezit van een ander. Een rentmeester moet het bezit beheeren zoals zijn meester zou willen dat het gebruikt werd (zie o.a. Mattheüs 20:8).
- **Duurzaamheid:** als je duurzaam leeft. Bijvoorbeeld:
  - In de supermarkt groente uit Nederland kopen in plaats van uit het buitenland (dit scheelt vervoerskosten en luchtvervuiling).
  - Kort douchen.
  - Spaarlampen gebruiken.
  - Stekker (van je telefoon) uit het stopcontact halen als deze is opgeladen.
  - De kachel laag zetten als je niet thuis bent.
  - Apparaten op zonne-energie gebruiken.
  - Geen eten weggooien of anders minder koken of kopen.
  - Afval scheiden (papier, plastic, groen, batterijen, overig).
  - Zo min mogelijk plastic gebruiken.
  - Hergebruiken van spullen (bijvoorbeeld via Marktplaats of de kringloop).
  - Pak de fiets in plaats van het OV of de auto.
  - Breng je oude telefoon en elektrische apparaten naar een inzamelpunt.
  - Breng oude schoenen en kleding naar inzamelpunten (bijv. zending, Leger des Heils).
- **Recyclen:** materialen opnieuw gebruiken.
- **Ecologische voetafdruk:** ruimte die elke persoon op aarde gebruikt. Dit hangt af van je levensstijl. Alle (grondstoffen van) producten die je gebruikt moeten verbouwd worden. Hoe meer producten je gebruikt, hoe meer ruimte je dus inneemt. (test je eigen voetafdruk op <http://voetafdruk nederland.nl/deelnemers/>)

Leerdoel 2: Jongeren leren waarom duurzaam leven nodig is

- Het is Gods opdracht om de schepping te 'bouwen en bewaren' (Genesis 2:15). Je moet dingen dus niet (bewust) vernielen. Deze opdracht was er ook al zo vóór de zondeval. Je moet het in dezelfde staat als je het gekregen hebt, doorgeven. Zelf wil je ook niet iets krijgen dat al kapot is.
- Het doel van Gods schepping is dat alles tot Zijn eer leeft (Spreuken 16:4). De duivel gaat hier juist tegenin. Hij doet er alles aan om Gods schepping kapot te maken (Romeinen 8:22).

- Daarom geldt juist na de zondeval de opdracht van God om de aarde te bewaren (Psalm 8:4-9):
  - Psalm 8:9 en Hebreëën 2:6-8: *Christenen moeten in hun leven het voorbeeld van de Heere Jezus navolgen. Hij regeert Zijn schepping volmaakt.*
  - Psalm 150:6: *Heel de schepping wordt opgeroepen om God te loven. Als je dingen kapot maakt of mensen kwetst, beneem je hen de kans om God te eren. Dat kan ook als je alles wat beschikbaar is, gebruikt zonder nadenken. Ga daarom voorzichtig om met Gods schepping. Geef juist aanleiding om God (samen met jou) te eren.*
  - 1 Kolossenzen 1:10: *Christenen worden opgeroepen 'waardiglijk' te wandelen voor de Heere. Ze moeten leven zoals bij Gods heiligheid hoort. Goed zorgen voor Zijn schepping hoort daar ook bij. Het is een onderdeel van de heiligmaking. Tegelijk moet hun leven niet dáár op gericht zijn, maar op het belangrijkste: 'wassende in de kennis van God' (zie leerdoel 4).*

Leerdoel 3: Jongeren leren aan de hand van de gelijkenis uit Lukas 16:1-8 wat goed rentmeesterschap is.

- *Vers 1:* Deze rentmeester beheert het geld van zijn heer niet zoals deze dat zou willen. Anderen vertellen dit aan zijn meester.
- *Vers 2:* De rentmeester wordt bij zijn heer geroepen en geconfronteerd met zijn wandaden. Hij moet rekenschap geven en zal worden ontslagen.
- *Vers 3-4:* De rentmeester vraagt zichzelf af wat hij moet doen. Hij kan zelf niet goed werken om geld te verdienen en bedelen wil hij ook niet. Hij kan niet zonder zijn huidige werk. Daarom maakt hij een plan, zodat de mensen die zijn heer nu iets schuldig zijn en waarvan hij geld moet vragen, hem straks als vriend zullen zien.
- *Vers 5-7:* De rentmeester gaat naar de mensen die zijn heer iets schuldig zijn. Hij vermindert hun schuld. Dit lijkt oneerlijk, maar dat is het niet. De rentmeester gaat het geld nu gebruiken zoals zijn heer dat zou willen. Hij vraagt zich af wat de schuldenaars kunnen betalen in plaats van te blijven eisen wat zij niet kunnen betalen.
- *Vers 8a:* Zijn meester prijst de rentmeester omdat hij gehandeld heeft zoals hij zelf ook met de schuldenaars gehandeld zou hebben. Daarmee is de rentmeester 'toekomstbestendig' bezig geweest: de schuldenaars zullen ook later aan hem denken als hij in moeilijkheden terecht komt.
- *Vers 8b:* Het gaat om een gelijkenis. De Heere Jezus wil hiermee uitleggen dat, als je bekeerd wordt, je gaat zien dat je Gods wil niet doet. De Heilige Geest leert je te willen wat God wil.

Net als in de gelijkenis moet ook jij bedenken hoe je leeft. Het kan zijn dat je heel bewust omgaat met het milieu, zonder dat je de Heere kent en daarmee Zijn eer bedoelt (zie leerdoel 4). Eigenlijk ben je dan vooral gericht op je eigen eer. Van jezelf doe je niet de wil van God. Als God je bekeert, ga je dat zien. De Heilige Geest leert je heilig te gaan leven. Het gaat niet langer om jezelf, maar je gaat willen wat God wil. Daarbij hoort vanzelf ook op een goede manier omgaan met de schepping.

Leerdoel 4: Jongeren leren dat duurzaamheid geen doel op zich moet zijn

- *Prediker 6:12*: Je wordt gewaarschuwd om niet volledig op te gaan in het leven. Duurzaam leven kan voor mensen ook een doel worden. Salomo waarschuwt hier echter tegen: niemand weet wat echt goed is en niemand weet wat na zijn dood op de aarde zal zijn. In H12 wijst hij erop om je Schepper te zoeken als je jong bent. Laat je leven in de eerste plaats daarop gericht zijn.
- *Doorslaan*: Farizeeën deden zich heel godsdienstig voor (bidden, vasten, geld geven aan armen) maar bedoelden vooral zichzelf in plaats van de Heere. Hun 'goede' leven werd voor hen een vloek. Zo kun je heel erg je best doen door bijvoorbeeld duurzaam te leven, zonder daarmee de eer van de Heere te bedoelen. (Mattheüs 6:5, Lukas 16:14-15)

2.2 - Programma-voorstel

De verschillende programmaonderdelen die uitgewerkt zijn in deze *Treffer* zijn te combineren tot een geheel. Het is aan te raden hieruit zelf een keuze te maken, die passend is bij de groepssamenstelling.

3. Bijbelstudie

We bieden drie werkvormen aan om Bijbelstudie te doen, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende soorten jongeren.

3.1 Werkvorm 1 (denken) - Genesis 2 vers 15

Doel

Het doel van deze werkvorm is dat de jongeren gaan beseffen welke opdracht ze van God krijgen m.b.t. rentmeesterschap. Die opdracht is tweeledig. In deze opdracht denken de jongeren na over deze tweeledigheid. De werkvorm sluit vooral aan bij leerdoel 1.

Benodigdheden

- Pen en papier (A3 of A4)
- Bijbel met uitleg of Bijbel met kanttekeningen

Uitleg opdracht

- *stap 1* - De jongeren lezen eerst met elkaar de woorden uit Genesis 2:15. Daar lezen we dat God de opdracht geeft om Zijn schepping 'te bouwen en te bewaren'. De jongeren denken met elkaar na over wat het verschil is tussen die twee dingen. Vervolgens maken ze op een vel papier twee kolommen, boven de ene kant komt 'bouwen' en boven de andere kant komt 'bewaren'.
- *stap 2* - Vervolgens bedenken de jongeren met elkaar bijbelgeschiedenissen die te maken hebben met een van de twee onderwerpen. Deze geschiedenis proberen ze op te zoeken in de Bijbel en vervolgens zoeken ze in dit Bijbelgedeelte een passende tekst op die omschrijft waarom het daar over bouwen of bewaren gaat. Deze tekst wordt in de betreffende kolom opgeschreven. In elke kolom schrijven de jongeren ook een paar steekwoorden op die aangeven hoe zij God schepping proberen te bouwen of te bewaren.

Suggesties voor 'bouwen'

- Kaïn en Abel moesten net als hun vader Adam de aarde bebouwen. Abel had hierbij de hulp van God nodig en God zegende hem daarom.
- De gelijkenis van de landman.
- De gelijkenis van de onvruchtbare vijgenboom.
- In Israël was er een sabbatsjaar waarop de akkers niet bebouwd mochten worden, om ze zo beter te bewaren (Leviticus 25: 3-5).

Suggesties voor 'bewaren'

- Adam mocht nog niet jagen. Hij mocht alleen groenten en fruit eten. Na de zondvloed kreeg Noach toestemming om vlees te eten.
  - Noach 'bewaarde' de dieren in de ark tijdens de zondvloed.
  - Spreuken 12:10 - "De rechtvaardige kent het leven van zijn beest;"
  - Deuteronomium 20:19
  - In Israël was er een sabbatsjaar waarop de akkers niet bebouwd mochten worden, om ze zo beter te bewaren (Leviticus 25: 3-5).
- *stap 3* - In deze laatste stap van de opdracht worden de vellen van de verschillende groepjes naast elkaar opgehangen. Misschien zijn er op de verschillende vellen wel dezelfde teksten. Met elkaar wordt dan besproken waarom deze teksten zo goed bij het onderwerp passen. Misschien zijn er ook wel heel uiteenlopende teksten. Dan is het goed om met elkaar na te denken over de verschillende interpretaties van het woord 'bouwen' of van het woord 'bewaren'.

Korte beschrijving voor leidinggevenden

- Bouwen duidt op het bewerken van de aarde, tot nut van de mens maar ook tot nut van de aarde. Het gaat dan over het planten en oogsten van gewas, en over het telen van vee en ander gedierte. De Heere God heeft nuttige wetten gegeven aan de Israëlieten om 'duurzaam' te bouwen.
- Bewaren heeft meer met duurzaamheid te maken. Het gaat eigenlijk over het 'beschermen' van de aarde. Dat wil zeggen dat je de aarde op zo'n manier bebouwt en bewerkt dat dit ook mogelijk blijft voor het nageslacht. Om deze reden was er in Israël bijvoorbeeld het sabbatsjaar waarin de akkers niet bewerkt mochten worden.

3.2 Werkvorm 2 (doen) - Genesis 2 vers 15

Doel

Het doel van deze opdracht is dezelfde als van werkvorm 1. Het verschil tussen de twee werkvormen is dat deze opdracht meer op een praktische manier wordt ingevuld. Ook deze werkvorm sluit vooral aan bij leerdoel 1.

Benodigdheden

- A3-vel
- Stiften
- Bijbel met uitleg of Bijbel met kanttekeningen

Uitleg opdracht

- *stap 1* - De jongeren lezen eerst met elkaar de woorden uit Genesis 2:15. Daar lezen we dat God de opdracht geeft om Zijn schepping 'te bouwen en te bewaren'.

De jongeren denken met elkaar na over wat het verschil is tussen die twee dingen. Deze opdracht gaf God aan de mens voor de zondeval. Maar ook na de zondeval geldt deze opdracht nog steeds. De jongeren denken met elkaar na over hoe dat voor de zondeval ging en hoe dat nu gaat.

- *stap 2* - Vervolgens gaan de jongeren dit weergeven door middel van het tekenen van voorwerpen. Op de ene kant van het vel schrijven de jongeren 'na de zondeval'. Om deze woorden heen tekenen de jongeren voorwerpen die hierop betrekking hebben. Denk bijvoorbeeld aan een onkruidwieder. Voor de zondeval was alles volmaakt maar na de zondeval moesten de mensen hard werken om de aarde te bebouwen. Aan de andere kant van het vel schrijven de jongeren 'voor de zondeval'. Met elkaar proberen de jongeren te bedenken wat ze daar omheen zouden kunnen tekenen. Al snel zal duidelijk worden dat dit veel lastiger is. Zorg er als leidinggevende voor dat de jongeren hier niet te lang over door filosoferen, het gaat om de verwerking bij stap 3.
- *stap 3* - Waarschijnlijk is de ene kant van het blad rijker gevuld dan de andere kant. Met elkaar denken de jongeren na over hoe dat komt. Waarom is er na de zondeval meer nodig om de aarde te bebouwen en te bewaren. Ze lezen hierbij ook Genesis 3, waarin Adam de opdracht krijgt om te arbeiden. De kerntekst schrijven ze op de kant van het blad waar 'na de zondeval' staat.

4. Inleiding

Hoe zet je een goede inleiding op? Soms is het lastig om een goede lijn te vinden. Daarom wordt hier een opzet gegeven voor een inleiding. Uiteraard moet je deze zelf verder uitwerken.

Onderdeel	Duur
<u>Intro</u> Start met de opwarmer: Knijp een tube helemaal leeg en vraag of een jongeren alles er weer in wil stoppen. Voer daar een kort reflecterend gesprekje over.	00:05
<u>Kern</u> <ul style="list-style-type: none"> • God schiep deze aarde en gaf de opdracht om deze aarde te bouwen en te bewaren. Ga met de jongeren na wat dat concreet betekent. • Geef concrete handreikingen hoe jongeren kunnen helpen bij het bewaren van deze aarde. • Uiteindelijk moeten we ook niet doorslaan in milieu-activisme, maar moeten we wel gehoor geven aan de opdracht van de Heere. 	00:10
<u>Afsluiting</u> Straks wordt alles nieuw. Ons leven gaat om de eer van de Heere. Daarvoor zijn we op deze aarde gekomen. Kunnen we dan zeggen: 'Maar wij verwachten een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.'	00:05

5. Verwerking

Naast de inleiding is het belangrijk om de inhoud ook te verwerken. Hieronder worden een aantal verwerkingsvormen aangeboden. Maak een keuze voor een of meerdere van deze werkvormen.

5.1 Opwarmers

Een opwarmer is een korte werkvorm om het thema vooraf in te leiden en de aandacht van de jongeren te trekken of om hen in de sfeer van het onderwerp te laten komen.

5.1.1 Verspilling

Benodigdheden:

tube gel / tandpasta / pasta

Vraag een jongere of hij goed zichtbaar de tube leeg wil knijpen. Vraag dan een andere jongere of hij de gel o.i.d. weer terug wil doen in de tube.

Het zal blijken dat dat zo goed als onmogelijk is. Maak daarna de 'toepassing': verspilling is vaak onomkeerbaar. Vraag daarna of de jongeren voorbeelden kunnen noemen van zulke verspilling. Denk bijvoorbeeld aan het onnodig verwarmen van een ruimte, het laten lopen van een kraan etc.

5.1.2 Warme-truienavond

Schrijf vooraf in de kerkbode dat de avond over duurzaamheid ook een praktische invulling zal krijgen en dat men in warme truien moet komen. Deze avond zal de verwarming namelijk uitblijven.

Probeer eens uit te rekenen wat het oplevert dat deze avond de verwarming niet aan was. Zo maak je de besparing heel concreet!

5.1.3 Berekenen footprint

Laat elke jongeren uitrekenen wat de persoonlijke footprint is, bijvoorbeeld via de website van <http://voetafdruktest.wnf.nl/>. Bereken met elkaar hoeveel aardes er nodig zijn om met elkaar deze levensstijl te kunnen volhouden. Ook interessant is om te zien wat keuzes veranderen aan de uitkomst. Maak de jongeren zo bewust van de gevolgen van hun keuzes.

5.2 Verwerking

5.2.1 Actieplan duurzaamheid.

Benodigdheden:

- papier en pen
-

Verdeel de groep in kleinere groepjes van ongeveer vier personen. Geef ze per groepje de opdracht om een plan te bedenken om de kerk te verduurzamen.

Daarvoor gaan ze eerst kijken waar de knelpunten zijn. Loop met elkaar een rondje en kijk goed rond:

- Waar is er nog enkelglas?
- Welke koffie wordt er gebruikt?

- Wordt er groene stroom gebruikt?

Kijk ook naar de mogelijkheden:

- Is er een dak dat gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld zonnepanelen?
- Kunnen er ledlampen gebruikt worden?

Elk groepje maakt nu zijn eigen plan en werkt daarvoor zijn eigen ideeën uit.

Kies de beste ideeën uit, en breng die in bij de kerkenraad.

5.2.2 Prik-actie

Benodigheden:

- Vuilniszakken
- prikkers

Maak met elkaar de (wijde) omgeving van de kerk schoon. Welk groepje heeft het meeste zwerfafval opgeruimd? Dat is een eervolle vermelding waard!

5.2.3 Lagerhuisdebat (zie ook de werkvormendatabase op www.jbgg.nl)

Zet twee rijen stoelen tegenover elkaar, voor elke jongere een stoel. De éne kant is voor de stelling, de andere kant is tegen de stelling.

Laat een jongere of leidinggevende de debatleider zijn.

Iedereen mag zijn zegje doen over de stelling, maar alleen als hij of zij het woord heeft gekregen van de debatleider.

Zorg ervoor dat je een aantal stellingen over duurzaamheid paraat hebt.

Bijvoorbeeld:

- De kerk moet voorop lopen in duurzaamheid.
- Verspilling is letterlijk zonde.
- Er komt een nieuwe aarde, dus dat deze aarde uitgeput raakt is niet erg.

5.2.4 Ik daag je uit!

Verzamel een heleboel uitdagingen op het gebied van duurzaamheid. Deze uitdagingen gaan de jongeren aan voor bijvoorbeeld een week. Elke jongere kiest zijn eigen uitdaging uit. Het mooiste is als het resultaat van deze uitdaging na de week gedeeld wordt in bijvoorbeeld de Whats-appgroep van de jongeren. Als dat niet lukt, vraag ze dan om even kort op te schrijven hoe ze de uitdaging ervaren hebben, en kom er de eerstvolgende clubavond op terug.

Voorbeelden van uitdagingen:

- Ik haal het snoer van de oplader uit het stopcontact.
- Ik gebruik geen föhn/ stijltang/krultang.
- Ik raap het zwerfafval in mijn straat op.
- Ik gebruik alleen mijn fiets: geen OV etc.
- Ik eet biologisch en fairtrade.
- Ik gebruik geen laptop/ tablet.

Misschien zijn er jongeren die zelf een uitdaging willen verzinnen.

6. Bidden en danken

Elke verenigingsavond begin je met gebed. Het is goed om in het gebed naast de actuele en persoonlijke zaken ook te bidden voor onderwerpen die te maken hebben met het thema van de avond.

Bidden en danken

- De Heere danken dat Hij alles mooi en goed geschapen heeft.
- De Heere danken dat Hij ons dagelijks overlaadt met veel onverdiende zegeningen.
- Bidden of wij bij alles wat we doen Gods eer mogen bedoelen.
- Vragen of we persoonlijk zullen nadenken hoe we beter met de natuur/milieu kunnen omgaan als dat we nu (al) doen.
- Vragen of de Heere ons in ons welvaartsland wil bewaren voor verkwisting en het leven in overdaad of materialisme;
- Vragen of de Heere ons wil overtuigen hoe belangrijk het is om een goed rentmeester te zijn en of hij hiervoor de Bijbelstudie tot een zegen wil stellen.

7. Zingen

Welke psalmen en welke liederen passen goed bij het thema van de avond?

Psalmen

Psalm 1: 1, 4

Psalm 33: 2, 3, 4, 8, 11

Psalm 37: 2, 3

Psalm 65: 6, 8, 9

Psalm 74: 2, 12, 15, 16,

19, 21

Psalm 104: 14, 17, 18

Psalm 119: 5, 13, 67, 88

Psalm 127: 1, 2, 3

Psalm 146: 1, 2, 3, 4

Psalm 149: 1-5

Liederen uit 'Tot Zijn eer'

- Lied 7: Alle roem is uitgesloten
- Lied 12: Beveel gerust uw wegen
- Lied 33: Gedenk aan je Schepper
- Lied 36: God en Vader, hoog verheven
- Lied 47: Heer', onze God, hoe heerlijk is Uw Naam
- Lied 51: Hoe groot zijt Gij
- Lied 79: Op bergen en in dalen
- Lied 100: Van U zijn alle dingen

8. Literatuurverwijzingen

Wil je meer lezen over dit onderwerp? Wil je informatie voor je inleiding? In de onderstaande boeken kan je er meer over lezen.

Via Digibron zijn er diverse artikelen te vinden over dit thema.